

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра української філології

Курсова робота на тему:

**ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В
СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ ВИВЧЕННЯ МОВИ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Студентки групи СО укр 20-19
педагогічного факультету романо-германської
та української філології
Спеціальності 014 Середня освіта;
спеціалізації 014.01 Українська мова і
література, освітньої програми
Українська мова і література,
англійська мова, зарубіжна література
Соколовської Христини Олександрівни

Науковий керівник:
канд. пед. наук, доцент Таранік-Ткачук К. В.

Кількість балів _____

Національна шкала _____

Оцінка ЄКСТ _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. МІСЦЕ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	
1.1 Поняття про інтерактивні методи навчання	5
1.2 Інтерактивне навчання як особливий підхід до організації і проведення уроку української мови	8
1.3 Різноманіття класифікацій інтерактивних методів і прийомів навчання...	11
Висновки до розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: ПОЗИЦІЯ ВЧИТЕЛЯ І ПОЗИЦІЯ УЧНІВ	
2.1. Інтерактивні методи навчання української мови в контексті діяльності вчителя.....	16
2.2. Інтерактивність на уроках української мови як показник творчої активності учнів.....	19
2.3. Приклади успішного використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови.....	21
Висновки до розділу 2.....	24
ВИСНОВКИ.....	26
РЕЗЮМЕ.....	28
RESUME.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
Додаток 1.....	33

ВСТУП

З кожним роком наша держава рухається вперед у всіх аспектах її функціонування. Такий крок вона зробила і у розвитку освіти. Зміни у законодавчій сфері, створення Нової української школи перевернули поняття про сучасну освіту і вимагають змін у методах навчання. Хвилею таких змін стали інтерактивні методи навчання, що швидко набули своєї популярності і вже є незамінною частиною уроку.

Актуальність дослідження. Етап модернізації школи вимагає від педагога стати посередником та наставником у розвитку усіх сфер дитини. Сучасне суспільство потребує людей, що здатні критично мислити, самостійно приймати рішення та вміти обґрунтувати свою точку зору. Вибір теми курсової роботи пояснюється тим, що нові методи навчання уже на практиці показують ефективність, користь від такого навчання отримують не лише учні, а й вчителі.

Певні методичні аспекти цієї проблеми порушуються у працях таких науковців: П. Шевчук, О. Ковальова, Н. Солодюк, У методиці викладання української мови до проблем, що розглядаються у роботі, зверталися методисти: Л. Пироженко, О. Пометун, Н. Суворова, О. Горошкіна, Т. Онукевич, М. Пентилюк, М. Скрипник, В. Мельник, О. Сікарчук, П. Фендриха, В. Ревенко.

Об'єкт дослідження – процес застосування інтерактивних методів навчання української мови в контексті методичного опрацювання сучасної теорії і практики вивчення мови в закладах загальної середньої освіти.

Предметом курсової роботи є умови використання інтерактивних методів навчання української мови в закладах загальної середньої освіти.

Мета курсової роботи полягає у визначенні, теоретичному обґрунтуванні способів застосування інтерактивних методів навчання та їх ефективності в освітньому процесі, а саме під час навчання української мови.

Відповідно до зазначеного об'єкта, предмета й мети виникає необхідність вирішення таких завдань:

- опрацювати науково-методичну літературу, присвячену проблемі застосування інтерактивних методів на уроках української мови;
- виявити умови, за яких інтерактивне навчання стає особливим підходом до організації і проведення уроку української мови;
- схарактеризувати різноманіття класифікацій інтерактивних методів і прийомів навчання;
- з'ясувати сутність інтерактивних методів навчання української мови в контексті діяльності вчителя;
- визначити особливості інтерактивності на уроках української мови як показника творчої активності учнів;
- проаналізувати приклади успішного використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови.

Для вирішення завдань курсової роботи використано такі методи: теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, обґрунтування методичних умов навчання у закладі загальної середньої освіти); емпіричні (опрацювання науково-методичної літератури; метод експертної оцінки).

Практичне значення одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні і можливості подальшого використання методики застосування інтерактивних методів навчання української літератури у професійній діяльності сучасного вчителя.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме, списку використаних джерел та додатку.

Апробація результатів курсової роботи.

23 березня 2023 року результатів курсової роботи оприлюднювалися на студентській науковій конференції «Актуальні проблеми лінгвістики, перекладознавства, літературознавства та методики викладання іноземних мов», яка відбулася на базі Львівського національного університету імені Івана Франка. Програма конференції додається (Додаток 1).

Була проголошена доповідь на тему: «Застосування інтерактивних методів навчання української мови: позиція вчителя і позиція учнів», підготовлено тези

для оприлюднення матеріалів для учасників конференції та подальшого друку у наукових збірниках Львівського національного університету імені Івана Франка.

РОЗДІЛ 1

МІСЦЕ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1.1 Поняття про інтерактивні методи навчання

Зараз ми відчуваємо глобальні економічні й соціальні зміни. Людство знаходиться на порозі інформаційної ери, що вже внесла свої корективи і визначила нові стандарти. Освіта стає фундаментом для формування та розвитку особистості. Освіта – це той інструмент, що забезпечує функціонування в Україні соціально-економічної, політичної, наукової сфер. Вона формує духовний, інтелектуальний та економічний потенціал держави. Сучасне суспільство потребує оновленого та якісного рівня навчання. Адже освіта повинна стати персональним здобутком розвитку особистості.

Щодо завдань сучасної освіти науковець М. Козяр зазначає, що «основним завданням сучасної освіти в Україні є підготовка освіченої, творчої, конкурентоспроможної на сучасному ринку праці особистості, що безумовно підходить до вимог сучасного світу» [10, с. 122]. Такі умови зумовлюють реформування освіти, зміну підходів до організації та здійснення навчання у закладах загальної середньої освіти.

Сучасна школа не відстає і поступово намагається дійти до досконалості. Першою перешкодою, що виникла на цьому шляху стала проблема, що, навчаючи дітей, працює переважно вчитель. Та якість знань учня, який сидить мовчки за партою, слухає вчителя і намагається запам'ятати те, що йому говорять, не здатна забезпечити ані повноцінного розвитку особистості, ані мінімального щастя людини від успіхів у праці. Школа має бути реальним життям. Уже зі школи учні повинні вчитися виконувати реальні задачі, що відповідають особливостям функціонування сучасного суспільства. Учні важливо вміти осмислювати подану інформацію, а потім пояснювати її; вміти

застосовувати її в певних умовах; вміти висловити власні погляди. Досягнути таких результатів можна, використовуючи інтерактивні методи навчання.

Основа інтерактивної діяльності – це активна комунікація всіх учасників освітнього процесу. При цьому виокремлюють пасивний і активний тип навчання. Пасивний тип – учень виступає в ролі «об'єкта» навчання, повинен засвоїти й відтворити матеріал, переданий йому вчителем (опитування учнів, лекція-монолог, читання). Активний тип – навчання, що передбачає застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів. Тобто учень вже виступає «суб'єктом» і вступає у діалог з вчителем. Така організація освітнього процесу сприяє максимальному рівню пізнавальної активності учнів, тим самим вмотивовує їх до активізації засвоєння навчального матеріалу. Інтерактивне навчання є різновидом саме активного засвоєння знань. Адже воно спрямоване на активну діяльність. Учень є не «об'єктом» навчання, а «суб'єктом», отже він вступає в діалог з учителем та однокласниками, виконує різного виду завдання, які сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу і розвивають критичне і творче мислення. У Концепції Нової школи України зазначено, що заклади загальної середньої освіти мають працювати на засадах «педагогіки партнерства» [13]. Педагогіка партнерства – це важливий простір, що складається із засад діалогу, сприйняття, рівності та співпраці. Такі засади є однією з основних складників концепції Нової української школи і спрямовані на те, щоб вибудувати довіру між школою, учнями, їх батьками та суспільством [14]. Сучасний педагог в освітньому процесі повинен постійно намагатися покращувати та вдосконалювати свою роботу, отже, використовувати нові методи на уроках. Саме інтерактивні методи передбачають розв'язання цього питання.

Згідно з дослідженням О. Андрієць, термін «інтерактивні методи» уже більше двох десятиріччів активно використовується, але кожен користувач закладає у нього власний та по-своєму особливий зміст [1, с. 152]. Розпочнемо з найменшого. «Інтерактивний» (від англ. «inter» - взаємний і «act» - діяти) - здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – діалогізоване навчання,

яке зосереджене на занурення в навчання, при цьому діалог здійснюється між вчителем та учнем, між учнем та учнями. Проблемним стає розрізнення понять «метод» і «технологія». Технологія – це спосіб оптимального досягнення мети суб'єктами та об'єктами освітнього процесу із використанням відповідних методів. Методи – це спосіб спільної діяльності суб'єктів освітнього процесу, який може використовуватися в одній чи декількох різних технологіях. Так, методи можна назвати напрямком руху, настільною картою, по якій рухатиметься виконавець. А технологію – детальним маршрутом, який дозволяє прогнозувати більш важливі нюанси. Робимо висновок, що методи – це ядро технологій.

Дефініцію «інтерактивні методи» О. Горошкіна трактує так: «це способи міжособистісної взаємодії суб'єктів навчання в режимі вчитель – учень, учень – учитель, учень – учень, що забезпечують ефективну реалізацію мети й завдань уроку, мають значний комунікативний, соціокультурний і виховний потенціал» [4, с. 7]. Г. Максимчук також подає схоже трактування: «це такі способи міжособистісної взаємодії суб'єктів навчального процесу, які забезпечують реалізацію мети й завдань сучасного уроку» [11, с. 18]. Тобто інтерактивні методи навчання – це способи навчання, у процесі якого відбувається співпраця, взаємонавчання; учні і вчитель перебувають у режимі бесіди та діалогу між собою. Викреслюється певна схема такого навчання: вчитель – учень, учень – учень. Важливо зазначити, що вчитель і учень при цьому – рівноправні, рівнозначні суб'єкти навчання.

Інтерактивні методи не є повністю новими для історії розвитку української школи. Подібні спроби були зроблені ще В. Сухомлинським. Багато його праць взяті за основу інтерактивних методів навчання. Саме поняття «інтерактивність» у цей час ще не було виокремлене, але елементи інтерактивності уже простежувалися, наприклад, поділ класу на групи, пари.

Інтерактивні методи навчання в першу чергу передбачають активну взаємодію і залучення до співпраці всіх учасників в освітньому процесі.

Відбувається використання інтерактивних методів як засобів створення атмосфери дружності, співпраці, доброзичливості й порозуміння.

1.2 Інтерактивне навчання як особливий підхід до організації і проведення уроку української мови

Згідно з дослідженнями вчених, методистів та спостереженнями педагогів інтерактивне навчання позитивно впливає на освітній процес. Атмосфера співробітництва, співнавчання, взаємонавчання все більше приваблює як вчителів, так і учнів. Тому інтерактивні методи на уроках української мови сьогодні застосовуються дуже часто. Проте це не означає, що на сучасному уроці потрібно нехтувати традиційними методами навчання. Одразу зазначимо, що традиційні методи виникли в межах традиційного навчання, завдяки новим підходам і викликам в освіті.

До інтерактивних можна віднести такі методи роботи як: робота в групах/парах, дискусії, взаємоопитування, аналіз ситуацій/проблемних питань, різноманітні ігри (рольові, сюжетні, командні, моделюючі, театралізовані та багато інших), інтерактивні презентації. Досвід вчителів-практиків показує, що їх використання забезпечує значно вищі результати навчання, порівняно з пасивними методами.

Важливим є те, що інтерактивне навчання вимагає особливого підходу і застосування. Звичайно, що будь-який урок потребує попередньої підготовки, адже педагогам потрібно чітко спланувати свою роботу, щоб охопити весь потрібний матеріал і не перетворити урок на гру чи розвагу. Особливе планування потрібне для того, щоб:

- ✓ була можливість підібрати такі інтерактивні вправи, які можуть стати основою для освоєння певної теми;
- ✓ під час виконання інтерактивних вправ був час на обмірковування та обговорення «проблемних запитань»;

✓ учні сприймали інтерактивні завдання серйозно, а не як звичайну гру, яку можна виконати інтуїтивно;

✓ вміло поєднати інтерактивні завдання з традиційними (використовувати приблизно дві-три інтерактивні вправи, адже не раціонально будувати весь урок на основі інтерактивних методів, вони приносять максимальний результат в поєднанні з іншими традиційними методами);

✓ провести обговорення за підсумками інтерактивної вправи, тим самим акцентуючи увагу учнів на важливому, та закріплюючи тему [2, с. 8].

І якщо раніше в освітньому процесі була достатньою звичайна підготовка до уроків, то на сьогодні сучасний урок має охоплювати проєктування, що дозволить здійснити послідовну та добре обґрунтовану діяльність.

Підготовка до заняття та контроль за ходом уроку вимагає від педагога:

1. Детального вивчення/повторення матеріалу (опрацювання програми, підручника, додаткового матеріалу).

2. Формулювання триєдиної мети уроку (освітньої, розвивальної та виховної).

3. Вибір форми уроку, його планування та розробка (визначити тип уроку, робота над його структурою, визначення хронометражу). На цьому етапі варто подумати про поєднання групової, парної та індивідуальної роботи.

4. Вибір методів та прийомів навчання (на даному етапі варто прописати, які інтерактивні методи будуть використовуватися та як вони будуть поєднуватися з традиційними методами. Прописувати їх потрібно, виходячи з особливостей кожного класу, важливо звернути увагу на зацікавленість учнів, їхні здібності, дисциплінованість).

5. Обладнання уроку (педагог самостійно обирає, які технічні засоби та яка наочність буде використовуватися на уроці).

6. Складання ходу уроку (вчитель розписує послідовність навчальних ситуацій, мотивацію, що має бути неодмінною частиною сучасного уроку, в також вправи, які він буде виконувати з учнями, питання для обговорення, можливі відповіді учнів).

7. Завершується підготовка до заняття підбиттям підсумків та визначенням домашнього завдання, для чого також є безліч варіантів інтерактивності.

Таке проєктування уроку дозволить провести чітку, сплановану та плідну роботу, що сприятиме творчому та професійному росту педагога.

Важливим завданням у складанні уроку стає впровадження інтерактивних методів. Переваги інтерактивного навчання були подані у попередньому розділі, але у вчителів часто виникають питання, як правильно підготувати себе та учнів до таких уроків.

Як зазначає С. Войцехівська, важливе місце посідає характер навчальної діяльності: «вона має бути оптимальною за рівнем складності» [2, с. 9]. Це означає, що на кожному етапі уроку учень повинен усвідомлювати важливість своєї роботи, щоб у нього була змога реалізувати свій потенціал та компетентність у визначенні завдання. А труднощі, що виникають під час їх виконання, мають викликати позитивні емоції та бажання їх вирішити. І саме інтерактивні методи підвищують цю мотивацію, завдяки ефекту оригінальності та новизни.

Також С. Войцехівська стверджує, що для впровадження інтерактивних методів «необхідно провести вступне заняття, адже учні абсолютно не знайомі з подібними методами роботи, що різко змінюють усталений стиль навчання» [2, с. 15]. Важливо організувати атмосферу колективної роботи та пояснити учням суть таких нововведень, їх користь.

На початку найчастіше виникають проблеми саме у колективній чи парній роботі, адже учні просто не звикли працювати у такому форматі. Тому вчителю доведеться докласти багатьох зусиль, щоб навчити учнів працювати колективно. Також чітка спланованість та систематичне використання інтерактивності поступово допоможе вирішити вище перераховані проблеми, а результативність такого навчання стає стимулом для подальшого застосування цих методів.

1.3 Різноманіття класифікацій інтерактивних методів і прийомів навчання

Можлива класифікація інтерактивних методів є однією з найактуальніших проблем сучасної освіти, адже використання інтерактивних методів навчання є незамінною частиною уроку. Проте до сьогодні єдиної класифікації інтерактивних методів і прийомів навчання немає. Кожен дослідник при створенні класифікації опирався на власні спостереження та дослідження та обирає власний підхід до подачі матеріалу. Тому розглянемо найпоширеніші з них.

При цьому варто зазначити, що жодна із запропонованих класифікацій не є вичерпною і кожна буде мати власні особливості. Спроби класифікацій різноманітні: Л. Пироженко, О. Пометун, Н. Суворова, О. Горошкіна, Т. Онукевич та інші.

Загалом, методи інтерактивного навчання можна поділити на дві великі загальні групи:

- групові, що передбачають взаємодію учнів у малих групах (приблизно від 2 до 6 учнів);
- фронтальні, що передбачають спільну працю всіх учнів класу.

На сьогодні найпоширенішою є класифікація О. Пометун і Л. Пироженко. Вони виділяють чотири групи інтерактивних методів та прийомів навчання залежно від мети уроку та форм його організації [16]:

- *інтерактивні технології кооперативного навчання*. Передбачають парну та групову роботу, що застосовується на уроках засвоєння та застосування знань, умінь і навичок. Наприклад, ротаційні трійки, карусель, робота в малих групах, акваріум;

- *інтерактивні технології колективно-групового навчання*. Передбачають спільну роботу усіх учнів класу. Наприклад, мікрофон, мозковий штурм, ажурна пилка, аналіз ситуації, дерево рішень, навчаючи – учусь. Завдяки таким методам учитель заохочує учнів до обговорення та дискусій, використовуються найчастіше при мотивації чи актуалізації опорних знань;

- *інтерактивні технології ситуативного моделювання*. Використання ігрової моделі навчання. Використання таких методів дозволяє вчителю та учням максимально пізнати свободу інтерактивної діяльності. Арсенал інтерактивних ігор широкий, наприклад: імітаційні ігри, рольові ігри, творчі ігри;

- *інтерактивні технології опрацювання дискусійних питань*. Ці методи є надзвичайно важливими, адже дискусії є одним із головних засобів пізнавальної діяльності, що також формують багато навичок (критичне мислення, вміння пояснити, відстояти свою думку, підтримати розмову, вислухати, вміння чути думку інших, оперувати своїми аргументами та інше). Приклади таких методів: метод ПРЕС, займи/зміни позицію, неперервна шкала думок, дискусія, дебати, оцінювальна дискусія [16, с. 49-53].

Провідні науковці О. Горошкіна, М. Пентилюк, Н. Солотюк та Т. Онукевич також схиляються до відповідної класифікації [15, с. 27], [22, с. 22-23].

Цікавою є класифікація М. Скрипник, тому що покладено такий принцип навчання, як взаємодія – діалог. Дослідниця виділила такі методи:

- мотиваційні, що передбачають використання вправ, де кожен учень може визначити та пояснити власну позицію (інтерв'ю, лист до себе);

- інформаційні, за допомогою яких відбувається спілкування учнів з головною метою – це обмін думками, цінностями, поглядами (моє ім'я, мандруємо разом);

- пізнавальні, такі методи використовують для отримання нових знань, а потім їх узагальнення та закріплення (мозкова атака, ділова гра);

- регулятивні, які передбачають також діалогічну взаємодію, але встановлюються певні правила цієї взаємодії (вироблення правил) [20, с. 32-43].

Дослідниця В. Мельник, наприклад, виділяє три групи інтерактивних методів навчання:

- імітаційні, сюди входять різні інсценування, диспути, дебати, проєктування, обговорення;
- неімітаційні, що охоплюють круглі столи, конференції, практикуми;
- превентивні, входить створення та розподіл ролей, консультація [12, с. 17-18].

Науковиця О. Сікарчук розділила інтерактивні методи за принципом спілкування. До першої групи відносяться методи, де вчитель виступає одною зі сторін спілкування, наприклад: круглі столи, дискусії, питання – відповідь. А в другій групі методи, де взаємодія відбувається виключно між учнями, наприклад: дебати, рольові ігри, проєкти [19, с. 33-35].

Дослідниця В. Ревенко запропонувала класифікацію за п'ятьма групами, в яких намагалася максимально викласти це обширне питання:

- за формами організації навчального процесу: колективно-групове навчання; навчання у малих групах, індивідуальні;
- за цільовим призначенням: інструктивно-консультаційні, інформативні, мотиваційні, пізнавальні, контролюючі;
- за характером діяльності: імітаційні та неімітаційні;
- за характером взаємодії: вчитель та учні;
- за ступенем прояву самостійності учнів: репродуктивні та творчі [17, с. 228-234].

Класифікація П. Фендриха розроблена відповідно за змістом навчальної діяльності і поділена на сім груп:

- імітаційні технології;
- ведення дискусій, дебатів, обговорень;
- вдосконалення вмінь;
- засвоювання знань через покрокові «інструкції» (список завдань, план дій);
- спостереження процесів;
- розв'язування процесів;

- передавання інформації (відноситься як діяльність вчителя, так і різні допоміжні матеріали, посібники, відео, інструкції) [26, с. 87-91].

Науковці постійно поповнюють методику як науку своїми цікавими розробками, але головна проблема досі залишається не вирішена. Недоліком наведених класифікацій є те, що за основу беруться лише певні критерії виокремлення інтерактивних методів навчання. Але інтерактивні методи – це явище багатоаспектне, тому важко врахувати весь обсяг інформації в одній класифікації. Навіть після великої уваги науковців-методистів це питання все одно потребує детального та обґрунтованого опрацювання.

Висновки до розділу 1

Глобальний розвиток людства потребує глобальної зміни системи освіти. Адже саме освіта є важливим чинником успішного майбутнього. Завдання освіти – забезпечити дитину всебічним розвитком, підготувати її до дорослого життя. Дієвими та ефективними шляхами у досягненні цих завдань стають інтерактивні методи навчання, поняття що є протилежним пасивному типу навчання та будується на основі активної комунікації всіх учасників освітнього процесу. Поняття «інтерактивні методи» уже набуло визначеності в методиці, оскільки цьому слові найчастіше віддають перевагу у методичних працях. Хоч термін активно уживається приблизно два десятиліття, перші спроби такого навчання були зроблені ще В. Сухомлинським. Науковці пропонують різні варіанти визначення, але усі вони зберігають одну домінуючу суть. Інтерактивні методи навчання – це способи навчання, у процесі якого відбувається співпраця та взаємонавчання учнів із вчителем. Для більш кращого розуміння цього поняття створюють таку схему: вчитель – учень, учень – учень, що пояснює рівноправність усіх суб'єктів навчання.

Інтерактивне навчання вимагає особливої підготовки не тільки зі сторони вчителя, але й учнів. Важливим для вчителя є детально спланувати свою роботу, скласти план-конспект, продумати, де краще застосувати інтерактивні підходи, щоб не перетворити урок в час для розваг. За результатами практичних

спостережень науковці визначають, що найкраще інтерактивність поєднувати з традиційними методами та використовувати дві-три інтерактивні вправи на уроці. Для учнів важливим стає навчитися працювати в команді/парі, адже часто на уроці виникають проблеми через те, що діти не звикли працювати в такому форматі.

Проблема класифікації інтерактивних методів є однією з найактуальніших, адже спроби класифікацій різноманітні, а уніфікованого систематизування досі немає. Ми солідарні з думкою кожного науковця, кожна класифікація відкриває ті чи інші особливості інтерактивних методів, тому вважаємо, що це питання потребує більш детального опрацювання.

РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: ПОЗИЦІЯ ВЧИТЕЛЯ І ПОЗИЦІЯ УЧНІВ

2.1. Інтерактивні методи навчання української мови в контексті діяльності вчителя

Інтерактивні методи вимагають переоформлення певної частини роботи не тільки учнів, але й вчителя. Адже підбір інтерактивних методів здійснює вчитель і орієнтується на учнів класу, їхні здібності, рівень підготовки. Перед вчителем стоїть дуже клопітка робота – це підібрати такі методи, що максимально сприятимуть всебічному розвитку дітей. При цьому педагог повинен враховувати особливості класу, помітити потенціал кожного учня та розвивати його. Така позиція вимагає багато часу на досягнення рівня майстерності для проведення уроку.

Важливо зазначити, що така робота така робота сприяє високому професійному росту педагога. Використання інтерактивних методів дозволяє вчителю не лише поліпшувати якість освіти, але й самому розвиватися як професіоналу та навчатися нових підходів до навчання.

В контексті діяльності вчителя інтерактивні методи дозволяють педагогу:

- ✓ розширити набір технологій та методів у підготовці до уроків. Завдяки інтерактивним методам педагог значно розширює свій арсенал праці, адже інтерактивність ніяк не обмежує творчість та креативність вчителя і дозволяє вибрати безліч вправ відповідно до типу, теми уроку, віку учнів, рівня їх розвитку;
- ✓ провести об'єктивну оцінку рівня здібностей учня, адже пасивні методи навчання значно зменшують таку можливість. На таких уроках педагог має змогу оцінити, як учні працюють в парах/групах та з якими завданнями діти справляються легше/важче;

- ✓ посприяти розвитку співпраці. Важлива навичка, що необхідна у сучасному суспільстві. Багато інтерактивних методів передбачають навчання у командах, а саме це сприяє розвитку співпраці між учнями та педагогом;
- ✓ збільшити рівень мотивації до навчання. Активна взаємодія на уроці значно покращує мотивацію учнів, тим самим сприятиме кращому засвоєнню знань;
- ✓ розвиток організаторських якостей вчителя. Правильна організація та проведення різноманітних інтерактивних вправ також вимагає попередньої підготовки, тим самим допоможе педагогу правильно проявляти такі якості;
- ✓ більше не бути єдиним «джерелом знань». У сучасному світі більшість інформації учні отримують не від вчителя, що потребує більш детальної підготовки до уроків. Але це також дає можливість дискутувати з учнями на різні теми, та тим самим навчити їх вільно пояснювати та обґрунтовувати свою точку зору;
- ✓ можливість креативно подавати складну чи велику за обсягом інформацію. Інтерактивні методи – це великий простір для творчості та креативу.

Урок має заохочувати учнів, викликати в них інтерес та мотивацію. Ефективність і сила впливу на свідомість дітей великою мірою залежать від майстерності вчителя. Застосування інтерактивних методів заклало певні вимоги до структури уроків, на які педагогу варто звернути уваги при підготовці:

1) мотивація, без якої не може обійтися жоден сучасний урок. Її мета – сконцентрувати увагу учнів, налаштувати їх на плідну роботу та викликати зацікавленість до певної теми. При цьому мотивація не повинна займати багато часу. Креативність та лаконічність головні вимоги до цього етапу. Тут вчитель сміливо може використовувати інтерактивність, а особливо вправи з групи колективно-групового навчання, щоб налаштувати учнів на спільну працю. Важливо викликати в учнів подив, здивування, щоб на психологічному рівні зацікавити учнів;

2) формулювання теми, мети й формулювання очікуваних навчальних результатів. Багато вчителів упускають цей етап або думають, що він не дуже важливий. Проте це не так. Визначення результатів уроку потрібне не тільки для вчителя, але й для учнів, адже без чіткого усвідомлення урок з використанням інтерактивних методів може перетворитися в звичайну форму ігрової діяльності, ніяк не пов'язану з конкретною навчальною метою. Тому вчителі часто пропонують на початку чи наприкінці уроку вправу для роздумів учнів: «На цьому уроці я дізнаюся про...; Цей урок мені дасть знання про...; Після уроку я зможу...». Також окремо для себе вчитель має розписати, що конкретно будуть вміти учні після певного уроку;

3) використання інтерактивних вправ для вивчення/закріплення основного навчального матеріалу. На цьому основному етапі вчитель має необмежені можливості, адже вибір вправ залежить від його майстерності, те як вміло він підбере інтерактивні методи під потреби класу. Варто опиратися на поставлену мету уроку, розробити оцінювання та детально пояснити правила. На цьому етапі можна використовувати не одну вправу, а декілька, щоб спочатку ознайомити учнів з інформацією, а потім закріпити її;

4) підсумки уроку, незамінний етап, що допомагає встановити зв'язок між тим, що вивчалось і тим, над чим ще потрібно працювати. Вчителі часто використовують рефлексію, щоб діти повністю усвідомили вивчене. Такий вид роботи може мати будь-які форми, але зазвичай відбувається у колективно-груповій формі.

У контексті діяльності вчителя інтерактивні методи безумовно збільшують обсяг роботи, педагог потребує довшої підготовки до занять, а також це вимагає продумування кожного етапу вправи, записування можливих питань, відповідей від учнів. Але разом з цим це дає вчителю великий поштовх у розвитку своїх власних професійних якостей та дозволяє вибудувати учням їх власну освітню траєкторію.

2.2. Інтерактивність на уроках української мови як показник творчої активності учнів

Інтерактивні методи дійсно можуть позитивно впливати на показник творчої активності учнів. Адже учні не просто отримують нову інформацію від одного вчителя, але й самі беруть активну участь на уроці, обговорюють, діляться досвідом, спостереженнями, пропонують власні ідеї та дії. Досвід вчителів-практиків підтверджує, що завдяки різноманіттю інтерактивних методів вдається підвищити активність та зацікавленість учнів до максимального рівня.

Спершу варто зазначити, що показник творчої активності в учнів на уроках української мови – це рівень творчого мислення, оригінальності думок та ініціативності в освітньому процесі. Це не тільки кількісні, але і якісні показники, що дають змогу побачити, наскільки учні проявляють творчу активність при виконанні різних завдань.

Виникає питання: для чого педагогу варто звертати увагу на цей компонент? Справа в тому, що це дозволить вчителю оцінити творчий потенціал не тільки всього класу, але й кожного учня. А потім в подальшому скласти більш детальне планування та розуміти, чи потребують діти додаткової підтримки у розвитку творчого мислення.

Розвивати творчу активність в учнів можна по-різному. Головне завдання вчителя – бути керівником та наставником для творчого розвитку дітей. Варто обрати просту схему, а саме починати від простого до складного, з кожним уроком додавати все більше вправ, які сприятимуть розвитку уяви, креативного та асоціативного мислення. Для того, щоб розвивати творчу активність учнів слід дотримуватися такої моделі:

- ✓ творче мислення;
- ✓ творче спілкування;

- ✓ творча активність;
- ✓ творчий пошук [21, с. 26-31].

Саме завдяки використанню інтерактивних методів можна охопити весь зазначений спектр, при такому навчанні відбувається активна взаємодія всіх учасників освітнього процесу, а також забезпечується позитивна мотивація здобуття знань та активне функціонування усіх сфер розвитку дитини.

Творчу активність учнів досвідчений педагог може визначити дуже просто, адже атмосфера в класі дуже часто дозволяє вчителям отримати багато інформації про учнів. Найтипівіші показники творчої активності учнів це [23]:

- ✓ рівень участі у груповій роботі. Інтерактивні методи дуже часто передбачають роботу у групах/парах. Високий рівень свідчить про готовність співпраці, активності у такому виді роботи;

- ✓ кількість запитань, які ставлять учні. Учні будуть намагатися детальніше розібратися у темі, що їх зацікавила, тим самим ставити безліч запитань, а це вже є високим показником творчої активності;

- ✓ ініціативність учнів. Дуже часто виникають проблеми на цьому етапі, коли учні ігнорують пропозиції вчителя та не проявляють жодної активності під час виконання певних завдань;

- ✓ кількість ідей, які запропоновані учнями. Метою сучасної освіти є навчити дитину самостійно вирішувати проблеми та питання. Генерування власних та творчих ідей – це вже досягнення для учнів та необхідна навичка в дорослому житті;

- ✓ рівень оригінальності вирішення завдань. Концепція Нової української школи вимагає від вчителя не тільки навчити учнів самостійно вирішувати завдання, але й творчо та оригінально підходити до їх вирішення;

- ✓ рівень розвинутого критичного, логічного мислення, рівень розвитку фантазії, уяви, самостійності. Ці компоненти також дуже впливають на показник творчої активності [23, с. 5-10].

На практичному рівні, пропонуємо розглянути висновки вчителів-практиків. Л. Рослик зазначає, що для неї показник творчої активності учнів

виявляється так: «Особисто для мене результатом такого уроку є зростання інтересу учнів, зацікавлення їх; відчуття зміни ставлення учнів до вчителя, зміни атмосфери в класі. І це слугує додатковим стимулом до роботи за інтерактивними технологіями» [18, с. 14]. Н. Яворська стверджує, що «після уроку учні одержують емоційну наснагу, що безпосередньо відбивається на якості творчих робіт, бо стимулює мовний процес» [27, с. 7]. Цікавою є думка Г. Ігнатишин, що звернула увагу на результати використання інтерактивних методів не тільки в межах уроку, а й поза ним: «вважаю, що мені теж є з чого порадіти. Адже мої учні неодноразово здобували перемоги у олімпіадах і конкурсах, працюють над підготовкою науково-дослідницьких робіт МАН» [7, с. 26].

2.3. Приклади успішного використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови

Інтерактивні методи навчання на сьогодні є одними із ключових моментів уроків української мови. В інтернеті на сайтах для освітян вчителі-практики діляться своїми спостереженнями, планами-конспектами, дослідженнями, випускними роботами, де зі свого досвіду окреслюють ті чи інші інтерактивні методи, їх позитивний чи негативний вплив. Отож, пропонуємо розглянути та проаналізувати на основі класифікації О. Пометун і Л. Пироженко найпоширеніші із методів, що використовувалися у розробках педагогів.

1. Інтерактивні технології колективно-групового навчання.

До цієї категорії відносять мозковий штурм (мозкова атака). Його ще називають методом пошуку нових рішень та ідей. Суть такої вправи полягає в тому, що учням потрібно назвати чим більше ідей/відповідей за коротких термін часу. Це дозволяє учням опинитися в колективній атмосфері та повністю зосередитися на поставленій задачі. Головна мета цього методу – групова дискусія для пошуку спільного вирішення питання, враховується думка кожного, тобто кожен учень бере активну участь. Педагог І. Сорока зазначає, що такий

метод доцільно використовувати навіть у 5-6 класах, коли педагог тільки ознайомлює учнів з інтерактивними методами [24, с. 12].

Також цікавою є вправа «Мікрофон». Вчитель І. Здрілюк використовує її на початку уроку, для актуалізації опорних знань, коли учні по черзі складають характеристику якогось мовного явища, що вивчається. Або навпаки, як альтернатива вчитель сам ставить запитання, а учні по черзі відповідають на них [6, с. 3].

Приєм «Мозаїка», що часто використовується на уроках української мови, корисний тим, що дає відчуття учням відповідальності перед своїми однокласниками, а саме через інформацію, яку вони передають.

Метод «Навчаючись сам, навчаю інших» приваблює багатьох вчителів, І. Здрілюк називає його «Броунівський рух» і використовує коли потрібно опрацювати великий обсяг теоретичного матеріалу [6, с. 11]. Діти поділені на групи/пари і отримують свої картки з інформацією, потім читають і діляться з однокласниками.

2. Інтерактивні технології опрацювання дискусійних питань.

Вчитель І. Сорока використовує метод «ПРЕС» під час обговорення дискусійних питань та виконання вправ, у яких потрібно висловити й чітко аргументувати визначену позицію з певної проблеми, головне щоб учні дотримувалися простої схеми: вступ, основна думка та висновок. Такий метод добре розвиває комунікативні та письмові навички, адже учні дотримуються схеми, що дозволяє їм чітко висловитися та не розгубитися.

Метод «Займи позицію» демонструє різноманіття поглядів на проблему, що вивчається. Педагог Л. Ждан використовує його при вивченні спірних тем із морфології, наприклад тема «Заперечні займенники» [5, с. 13].

Дебати також відносять до цієї категорії. Цей метод особливо корисний для обговорення проблемних питань, наприклад, проблеми у сучасному мовленні, актуальність української мови. Використовувати їх варто лише тоді, коли учні залагоджено працюють в команді і розуміють правила їх проведення.

Цікавим варіантом дискусії є її проведення в стилі ток-шоу. Це допоможе учням розвивати навички ораторського мистецтва, публічних виступів та дискутування, а також це зможе обговорити актуальні теми [5, с. 10].

Метод «Зміни позицію» схожий до методу «Займи позицію», але в учня при цьому є можливість зайняти позицію іншої людини та навчитися структуровано її аргументувати.

3. Інтерактивні технології ситуативного моделювання.

Метод розігрування ситуації за ролями. Його головна мета – це здобуття знань та набуття досвіду саме через гру.

Метод «Шпаргалки» використовується із залученням творчого потенціалу учнів, адже учні малюють схеми, малюнки, таблиці, щоб пояснити певну інформацію. Потім учні ними обмінюються і розгадують «шпаргалки» [24, с. 37].

Також сюди можна віднести різного виду імітаційні та стимуляційні ігри, що допомагають розвивати критичне, креативне мислення, уяву. Варто зазначити, що гра посідає дуже важливе місце у розвитку дитини, адже пройдений матеріал проходить через своєрідну практику і значно підвищує мотивація та інтерес до здобуття знань. Гра є найприроднішою діяльністю особливо для учнів 5-6 класів [21, с. 95].

Метод «Спрощеного судового слухання» дозволяє дітям поринути у атмосферу гри та детально розробити аналіз вивченого матеріалу.

Вчитель І. Здрілюк поділилася цікавим методом «Колонка редактора», де під час читання теоретичного матеріалу діти записують певні коментарі та уточнення до теми, а потім експерти оцінюють зауваження та відповідають на них [6, с. 9].

Метод «Громадське слухання» допомагає учням змоделювати слухання та вирішити спірні питання, часто використовується при виконанні ускладнених вправ з морфології чи граматики.

4. Інтерактивні технології кооперативного навчання.

Робота в парах дозволяє зекономити час при виконанні громіздких завдань, а також ефективна на початкових етапах навчання учнів роботі у групах.

Робота в малих групах дозволяє дітям набути навичок, які є необхідними для спілкування та взаємодії з іншими. Вона також розвиває навички роботи в команді.

На уроках Л. Ждан використовує метод «Ротаційні (змінювані) трійки» для активного аналізу та обговорення певного матеріалу з метою його закріплення, а саме цей метод застосовувався для вивчення морфології [5, с. 12].

«Два–чотири – всі разом». Метод, що передбачає роботу учнів в двох колах. Це допомагає вчителю створити командний дух і разом з тим обговорити дві абсолютно протилежні точки зору.

«Відстрочена відгадка» – метод, який навела І. Здрилюк. Учитель використовує її на початку заняття, а саме називає учням загадку чи факт, розгадку до якої учні зможуть дізнатися в процесі уроку [6, с. 3].

«Спільний проєкт» передбачає поділ на групи та виконання різних завдань з метою подальшого їх обговорення.

Висновки до розділу 2

Відомим є висловлення, що школа є підготовкою до життя. Однак, останні десятиліття змін у законодавчій сфері, а саме затвердження нових законів України «Про освіту» (2017 рік), «Про повну загальну середню освіту» (2020 рік), прийняття на державному рівні концепції Нової української школи виокремили нову позицію щодо того, що школа і є реальним життям. У роботі ми намагаємося пояснити, що задачі, що вирішуються під час використання інтерактивних методів навчання, відповідають особливостям функціонування сучасного суспільства. При використанні інтерактивних методів учні засвоюють усі рівні пізнання (синтез, аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація та ін.), тоді як пасивні методи навчання зорієнтовані лише на певний обмежений рівень знання та розуміння.

Основним завданням у нашому дослідженні було з'ясувати перевагу вибору інтерактивного навчання для вчителів та учнів. У сучасній методиці пропонується безліч варіантів використання інтерактивних методів. Завдяки

розробкам педагогів ми змогли проаналізувати деякі з них. У процесі інтерактивного навчання учні безпосередньо беруть активну участь на всіх етапах уроку, приймають самостійні важливі рішення, відстоюють свою позицію. При пасивному навчанні більшість часу учнів можуть відволікатися та бути просто неуважними. Адже через просте зачитування інформації увага учнів зменшується з кожною хвилиною, тоді як використання наочності збільшує запам'ятовування матеріалу на третину. Таким чином, якість навчання при використанні інтерактивних методів набагато вища.

До того ж професійна роль учителя також змінюється. Педагог постає перед учнями як організатор та лідер, його особисті якості не залишаються осторонь і він не виступає як єдине «джерело знань». Учителю легше оцінити активність та знання учнів, адже не залишається тих, хто є мовчазним слухачем. Оцінки як єдине зовнішнє джерело мотивації перестають бути актуальними, тому що поштовхом до діяльності є інтерес самого учня. Так, при пасивному процесі навчання учителю легше подати великий обсяг інформації за короткий проміжок часу, але якість вивченого при цьому залишатиметься дуже низькою.

ВИСНОВКИ

Інтерактивні методи не так давно використовуються в сучасній методиці навчання української мови. Причиною їх функціонування в сучасній освіті став стрімкий розвиток суспільства, а також всіх його сфер: економічної, соціальної, політичної, духовної. Людство зробило стратегічний стрибок уперед, а отже освіта також потребувала змін. Адже ще певний час тому організація освітнього процесу будувалася на засадах пасивного навчання, тобто учень був в ролі «об'єкта», засвоював і відтворював інформацію, передану вчителем. Концепція Нової української школи вимагає зовсім іншого підходу до навчання. Учень бере максимальну участь в освітньому процесі: вступає в діалог із вчителем, вчиться висловлювати свою позицію, чітко аргументувати та пояснювати свої думки, а найголовніше навчається працювати в команді/групі разом зі своїми однокласниками. Сам термін немає сталого та затверженого визначення, кожен науковець пропонує власні. Проте з проаналізованих прикладів ми зробили висновок, що інтерактивні методи навчання – це способи навчання, у процесі якого відбувається співпраця учня та вчителя. У даному дослідженні виникла потреба розмежування понять «метод» та «технологія». Поняття «метод» ширше, воно є центром будови технологій, тому актуальним було зупинитися на цьому понятті.

Так як інтерактивні методи відносно недавнє поняття, відповідно воно вимагає переосмислення роботи вчителя, якому потрібно змінити підхід до свого викладання, детальніше готуватися до уроку і найважливіше – підготувати учнів до такого формату навчання. Найкращим варіантом є провести вступний урок, на якому пояснити правила такого навчання. А потім з кожним разом привчати дітей до активної та колективної роботи. Також важливим стає планування уроку, воно повинне направляти вчителя, адже це опорний матеріал, що

дозволить якісно провести заняття. Інтерактивне навчання вимагатиме довшої підготовки, але його результати значно перевершують цей затрачений час.

Дослідники у сфері методики пропонують безліч класифікацій інтерактивних методів та прийомів навчання. Уніфікованого варіанту немає, тому що важко охопити різноманіття інформації, яку містить в собі інтерактивність. Тому ця проблема є дуже актуальною і потребує детального опрацювання.

В нашому дослідженні було доведено, що інтерактивні методи навчання позитивно впливають як на діяльність вчителя, так на діяльність учнів. Учитель розвиває свої організаторські здібності, креативність подачі інформації, він більше не виступає «єдиним джерелом знань», він працює з учнями у рівності і лише направляє та корегує їх.

При використанні інтерактивних методів в учнів збільшується кількість засвоєної інформації, їхня активність та мотивація на уроці досягає максимального рівня, а також вони розвивають навички та здібності, потрібні у сучасному суспільстві. Завдяки різноманіттю вправ показник творчої активності учнів також максимальний. А на прикладі діяльності конкретних вчителів-практиків ми підтвердили успішність такого навчання.

Також 23 березня 2023 року результати курсової роботи оприлюднювалися на студентській науковій конференції «Актуальні проблеми лінгвістики, перекладознавства, літературознавства та методики викладання іноземних мов», яка відбулася на базі Львівського національного університету імені Івана Франка.

РЕЗЮМЕ

Ураховуючи зміни підходів і вимог до проведення сучасного уроку в закладах загальної середньої освіти, зміни у законодавчій сфері, а саме затвердження нових законів України «Про освіту» (2017 рік), «Про повну загальну середню освіту» (2020 рік), прийняття на державному рівні концепції Нової української школи, було обрано тему курсової роботи «Інтерактивні методи навчання української мови в сучасній теорії і практиці вивчення мови в закладах загальної середньої освіти».

У першому розділі роботи розглянуто особливості поняття інтерактивного навчання. Обґрунтовано особливості підходу до організації і проведення уроків з використанням саме інтерактивних методів навчання. Виявлено та проаналізовано різноманіття класифікацій інтерактивних методів і прийомів навчання.

У другому розділі розкрито застосування інтерактивних методів навчання української мови в контексті діяльності вчителя та учнів, зосереджено увагу на показнику творчої активності учнів. Окремо приділена увага прикладам успішного використання вчителями-практиками інтерактивних методів навчання на уроках української мови.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів. Обсяг роботи складає 40 сторінок. У списку використаної літератури нараховується 27 джерел.

Ключові слова: методика навчання української мови, інтерактивне навчання, інтерактивні форми роботи, класифікація інтерактивних методів і прийомів.

RESUME

Taking into account changes in approaches and requirements for conducting a modern lesson in institutions of general secondary education, changes in the legislative sphere, namely the approval of new laws of Ukraine «About education» (2017), «About full general secondary education» (2020), the adoption at the state level of the concept of a new Ukrainian school, the topic of the course work «Interactive methods

of teaching the Ukrainian language in the modern theory and practice of language learning in institutions of general secondary education» was chosen.

In **the first** chapter of the paper, the features of the concept of interactive learning are considered. The article substantiates the peculiarities of the approach to organizing and conducting lessons using interactive teaching methods. A variety of classifications of interactive teaching methods and techniques is identified and analyzed.

In **the second** chapter, the application of interactive methods of teaching the Ukrainian language in the context of teachers and students' activities is revealed, and attention is focused on the indicator of students' creative activity. Special attention is paid to examples of successful use of interactive teaching methods by practical teachers in Ukrainian language lessons.

The course work consists of an introduction and two sections. The volume of work is 40 pages. There are 27 sources in the list of references.

Keywords: methods of teaching the Ukrainian language, interactive learning, interactive forms of work, classification of interactive methods and techniques.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієць О. М. Інноваційні технології навчання української мови в старших класах на основі науково-навчальних текстів: зб. наук. робіт Міжнародної наукової конференції «Сучасна україністика: наукові парадигми мови, історії, філософії». № 3. За заг. ред. канд. філолог. наук, доц. Черемської С. О. Харків: ХНЕУ, 2008. С. 152-162.
2. Войцехівська В. Р. Використання інтерактивних форм і методів навчання учнів. ДПТНЗ «Острозьке ВПУ», 2018. 61 с.
3. Голубцова І. А. Впровадження інтерактивних технологій. Чигиринський технікум Уманського ДАУ, 2007. 161 с.
4. Горошкіна О. М. Особливості використання інтерактивних методів на уроках української мови. Українська мова і література в школах. 2013. № 3 (105). С. 7-10.
5. Ждан Л. А. Використання інтерактивних технологій на уроках української мови як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Методичні рекомендації. Марганець, 2016.
6. Здрілюк І. М. Використання інтерактивних методів на уроках української мови та літератури. Методична розробка. Мстишин, 2018.
7. Ігнатишин Г. М. Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури. Українська мова / URL: <https://vseosvita.ua/library/rozvitok-tvorcih-zdibnostej-ucniv-na-urokah-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-24735.html>.
8. Іова В. Ю., Красномовець С. В. Інноваційні методи виховання : навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський, 2009. 272 с.
9. Ковальова О. М., Сафаргаліна-Корнілова Н. А., Герасимчук Н. М., Кочубей О. А. Використання інтерактивних методів навчання. Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ : матеріали XLVIII навчально-методичної конференції, Харків, 10 грудня 2014 року. Харків: ХНМУ, 2014. № 5. С. 114–118.

10. Козяр М. М. Інтерактивні методики навчання у ВНЗ. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: збірник наукових праць. Ред. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л. Л., РОМАНОВСЬКИЙ О.Г. Харків: НТУ «ХПІ», 2015. № 42 (46) : матер. міжнар. наук.-практ. конф. : «Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників», 14-15 травня 2015 р. С. 284-292.

11. Максимчук Г. Ю., Хом'як І. М. Інтерактивні методи навчання української мови. Дивослово. 2012. № 8. С. 18-21.

12. Мельничук І. М. Науково-методичні засади впровадження інтерактивних технологій у вищій школі. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2008. № 11. С. 183–190.

13. Нова українська школа / URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.

14. Педагогіка партнерства / URL: <http://www.internatputivl.narod.ru/2017-2018/veresen/nova/02-11-2016-nush2016-kopiya.pdf>.

15. Петнилюк М. І., Онукевич Т. Г. Сучасний урок української мови. Харків : Основа, 2007. 176 с.

16. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібн. За ред. О.І. Пометун. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.

17. Ревенко В. В. До питання про суть та класифікацію інтерактивних технологій. Педагогіка вищої та середньої освіти: збірник наукових праць. Гол. ред. проф. Буряк В. К. Кривий Ріг: КДПУ, 2008. № 21. С. 228–234.

18. Рослик Л. П. Активність учнів на уроках – ключовий чинник успіху навчання. Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського. 2019. 22 с.

19. Сікарчук О. І. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ : Таксон, 2014. 88 с.

20. Скрипник М. І. Інтерактивне навчання: основні поняття. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання. Бібліотека. Київ : Ред. загальнопед. газет, 2005. С. 30–44.

21. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огородійчук З.В. та ін. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : Каравела, 2009. 416 с.
22. Солдотюк Н. В. Лінгводидактичні засади функціонування інтерактивних методів на уроках української мови в старших класах : дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Луганськ. 2009. 219 с.
23. Солодюк Н. В. Особливості функціонування інтерактивних методів на уроках української мови в старших класах. Українська мова і література в школах. 2010. № 5. С. 5-10.
24. Сорока І. В. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках української мови і літератури. Методична розробка. Рівне : Управління освіти Рівненського міськвиконкому НВК № 12, 2013.
25. Субота. Л. А. Інтерактивні методи навчання української мови як іноземної у закладах вищої освіти. Актуальні питання іноземної філології. 2021. № 5. С. 102-105.
26. Шевчук П. С., Фенрих П. Інтерактивні методи навчання : навч. посібник. Щецін : WSAP, 2005. 170 с.
27. Яворська Н. М. Методи розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови в основній школі. На урок / URL: <https://naurok.com.ua/metodi-rozvitku-tvorchih-zdibnostey-uchniv-na-urokah-ukra-nsko-movi-v-osnovniy-shkoli-127464.html>.

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Наукове товариство студентів факультету іноземних мов

Програма заходів студентської наукової конференції
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ,
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
23 березня 2023 року

П л е н а р н е з а с і д а н н я — 23 березня 2023 р., 11 год 00 хв.

Дистанційно

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/77755617240?pwd=PmvcKzdOF2s1LMvAcbhTIDEGBP Sib0.1>

Meeting ID: 777 5561 7240

Passcode: jFvZH9

Керівник — доц. Татаровська Олеся Василівна, заступниця декана факультету іноземних мов з наукової роботи

Секретар — Тацінець Марія, студентка групи ІНА-31, голова НТС факультету іноземних мов

1. Вітальне слово в.о. декана факультету іноземних мов, доц. Бораковського Любомира Адамовича.
2. Вітальне слово Голови Вченої Ради факультету, проф. кафедри міжкультурної комунікації і перекладу Володимира Трохимовича Сулима.
3. Вітальне слово заступниці декана факультету іноземних мов з наукової роботи, доц. Татаровської Олесі Василівни.
4. Доповідь декана факультету іноземної філології Волинського університету, проф. Макарук Лариси Леонідівни на тему: «Мультимодальність сучасного англомовного масмедійного комунікативного простору».
5. Початок роботи у секціях 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.
6. Підсумкове засідання — 24 березня 2023 р., 13 год 00 хв. Звіти керівників секцій. Підсумки роботи звітної наукової конференції (дистанційно).

СЕКЦІЯ ЛІНГВІСТИКИ

Дистанційно

Керівник секції — доц. Татаровська О.В.

Секретар секції — Козак Софія

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/72330853848?pwd=exBcUseuJuS7PNctYaK YqNmZ2SFGSa.1>

Meeting ID: 723 3085 3848

Passcode: C2t4fk

З а с і д а н н я с е к ц і ї — 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Аладишкіна Андріана*. The collocations of modal verbs in English and Ukrainian: “A comparative study” (доц. Дзера О. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
2. *Боднар Анастасія*. Функціонування військових термінів в публіцистичному дискурсі (на матеріалі текстів статей ВВС) (д-р філологічних наук Іванишин Н. Л.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
3. *Гнатів Роксолана*. Лінгво-прагматичні особливості лексики російсько-української війни у французьких медіа. (доц. Піскозуб З. Т.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
4. *Іваненко Денис*. “Elvis” (2022) and Graceland in the context of country studies (доц. Войтюк С.М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
5. *Кобзар Назар*. Paradigm incompleteness of the English verb within the grammatical category of aspect (Assoc. Prof. Dilai I. P.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
6. *Ковалець Анастасія*. Проблема походження мови. (асист. Синякевич Б. І.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
7. *Мироненко Катерина*. Використання анімації як засобу вивчення англійської мови на середньому етапі (доц. Рудич О. О.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
8. *Решняк Дар'я*. Класифікація англійської морської термінології (лексико-семантичний аспект) (доц. Ківенко І. О.). Одеський національний морський університет
9. *Цап Юлія*. The pragmatic aspects of linguistic negation: Speech act, argumentation and pragmatic inference (assoc. Prof. Tatarovska O. V.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
10. *Яворська Наталія*. Неологізми, що з'явилися під час COVID (доц. Шум'яцька О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
11. *Яремків Богдан*. Peculiaridades sociolingüísticas del español colombiano (prof. Mayevska O. T.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

СЕКЦІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Дистанційно

Керівник секції — проф. *Мацевко-Бекерська Л. В.*

Секретар секції — *Апетик Юлія*

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/79108941407?pwd=AidUeYaL0aXuRkkmG7XA5b7cZBrYXa.1>

Meeting ID: 791 0894 1407

Passcode: 9bFW6a

Засідання секції 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Авраменко Олег.* Парадигма радості у романі Елеонор Портер «Поліанна» (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
2. *Апетик Юлія.* Інтермедіальні акценти у романі Д. Брауна «Інферно» (проф. Мацевко-Бекерська Л. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
3. *Бабіч Михайло.* Тема влади грошей в світі і в душі людини (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
4. *Балич Мар'яна.* Особливості жанру роману С. Кларк «Джонатан Стрендж та містер Норрелл» (доц. Кушнір І. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
5. *Банера Олена.* 25th anniversary of “Titanic” (1997): the film vshistorical records (доц. Войтюк С. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
6. *Вонсач Анастасія.* Художні засоби творення опису сну в творі «Пісня про Роланда» (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
7. *Гартман Лілія.* Поетика повістей Ульфа Старка (проф. Мацевко-Бекерська Л. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
8. *Григорович Юлія.* Рівні інтертекстуальності у збірці віршів у прозі М. Юрсенар «Вогні» (доц. Кушнір І. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
9. *Добрівська Олена.* Поняття «свій»–«чужий» у романах Е. М. Ремарка (доц. Тарасюк Я. П.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
10. *Дурда Олександр.* Особливості військового конфлікту в збірці оповідань «Відьмак. Останнє бажання» А. Сапковського (оповідання «Край світу») (доц. Кучма Н. З.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
11. *Євдашко Анастасія.* «Різдвяна пісня в прозі» (1843) — твір про дитячі мрії й аксіологічний заповіт людству (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
12. *Єременко Владислава.* Архетип диявола у світовій літературі (доц. Кушнір І. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
13. *Зельман Анастасія.* Стилiстичні засоби і прийоми в автобіографічному романі “Queen of the World” Роберта Хардмана (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України
14. *Іващенко Наталія.* Драма як літературний напрям та літературний жанр: сучасний науковий дискурс (доц. Конєва Т. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
15. *Князюк Софія.* Екзистенційна проблематика роману Е. М. Ремарка «Життя в позику» (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
16. *Крячко Інна.* Ідейно-художня структура казкових творів Туве Янсон (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

17. *Кудла Марія-Анна*. The genre diffusion in the context of postmodern literature (assoc. prof. Zavyrnska M. S.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
18. *Курило Соломія*. Sightseeing with "Roman Holiday" (1953) on the 70th anniversary of its release (доц. Войтюк С. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
19. *Макушенко Валерія*. Своєрідність жіночих образів Шарлотти Бронте (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
20. *Марчевський Станіслав*. Екранізація трагедії «Гамлета» В. Шекспіра: сучасна рецепція (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
21. *Москалик Марія-Марта*. Стилістичні засоби та засоби графіки у романі Метью Макконагі «Greenlights» (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
22. *Пархоменко Валерія*. Новаторство Ернеста Хемінгвея у жанрі роману «Прощавай, зброє» (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
23. *Пасічна Єлизавета*. Проблематика і поетика драми Бернарда Шоу «Пігмаліон» (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
24. *Процак Аліна*. Жанрово-стилістичні особливості англомовного апокаліптичного роману Garrett Graff "The Only Plane in the Sky: An Oral History of 9/11" (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України
25. *Романюк Юлія*. Любов, яка перемагає війну (на матеріалі «Маленької книжки про любов» У. Старка) (доц. Куца Л. П.). ТНПУ ім. Володимира Гнатюка
26. *Сидор Христина*. Типологічні ознаки творів героїчного епосу («Пісня про Роланда» і «Слово о полку Ігоревім») (проф. Грицак Н. Р.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
27. *Сирота Олександра*. Сюжет випробування в романах Е. Ремарка (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
28. *Склярченко Ірина*. Особливості готичного роману «Джейн Ейр» Ш. Бронте (доц. Варецька С. О.). Львівський національний університет ім. Івана Франка.
29. *Скриник Віра*. Методика використання цифрових інструментів на уроках мовно-літературного циклу (професор Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
30. *Сьомак Лілія*. Тема втраченого покоління в творчості Е. М. Гемінгвея (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
31. *Тацинець Марія*. Жанрова специфіка роману «Голодні ігри» Сюзанни Коллінз (проф. Мацевко-Бекерська Л. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
32. *Усачова Калина*. Образи та мотиви перетворення реальності у поезії Шарля Бодлера (проф. Грицак Н. Р.). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
33. *Фостяк Марта*. Жанрово-стилістичні доміанти ковідної літератури (на матеріалі роману Sarah Moss "The Fell") (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України
34. *Хілобок Марія*. Чарівний світ у казці Льюїса Керрола «Аліса в Країні Див» (проф. Ніколенко О. М.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
35. *Цой Єлизавета*. Причинно-наслідковий зв'язок у новелі Рюноске Акутагави «Павутинка» (проф. Бандровська О. Т.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
36. *Шмагало Софія*. Стилістичні засоби у творі Агати Крісті «Таємниця блакитного

потяга» (проф. Бабелюк О. А.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

СЕКЦІЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Дистанційно

Керівник секції — проф. Шмігер Т. В.

Секретар секції — асп. Романюк О. Ю.

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/75351846489?pwd=1D5gYrDXGCNziSSP6LibXyqIYlZjtn.1>

Meeting ID: 753 5184 6489

Passcode: 5f2RZJ

З а с і д а н н я с е к ц і ї — 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Галамай Ірина*. Peculiarities of reproduction of the New England dialect in literary translation (based on Н. Р. Lovecraft's The Dunwich Horror and its translation into Ukrainian (assoc. Prof. Naniak Yu. O.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
2. *Грицик Діана*. Відтворення одиниць вимірювання у дитячій перекладній літературі (доц. Мазур О. В.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
3. *Золотайко Лілія*. Пожежно-специфічні елементи та їхні стратегії перекладу в розумінні техногенної безпеки (доц. Дем'янчук Ю.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
4. *Квач Альона*. Трагедія В. Шекспіра в українських перекладах (проф. Ніколенко О. М.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
5. *Рожак Ореста*. Використання та переклад умовних речень в науково-технічних текстах у сфері цивільного захисту (доц. Дем'янчук Ю.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
6. *Чорнопис Христина*. Translation in teaching foreign languages (доц. Дем'янчук Ю.). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
7. *Шкурак Людмила*. Особливості українського перекладу символічних елементів та фразеологізмів у п'єсі Федеріко Гарсія Лорки «Дім Бернарди Альби» (доц. Маєвська О. Т.). Львівський національний університет ім. Івана Франка

СЕКЦІЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

Дистанційно

Керівник секції — доц. Чорна-Климовець І. Ю.

Секретар секції — Гнатів Роксолана

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/77383601547?pwd=abbEfP9HgHMLYXNsYrzZT5h5aiFbdE.1>

Meeting ID: 773 8360 1547

Passcode: 45uJe6л

З а с і д а н н я с е к ц і ї — 23 березня 2023 р., 12 год 30 хв.

1. *Гривнак Мар'яна*. Методика проведення інтегрованих уроків мови й читання в НУШ (проф. Качак Т. Б.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
2. *Гужа Марія*. Використання інтерактивних онлайн-платформ на уроках англійської мови як засобу формування лексико-граматичних навичок учнів (на прикладі платформ Quizlet та WordWall. (ст. викл. кафедри ін. мов Роспотнюк С. В.). Поліський національний університет, м. Житомир
3. *Калініченко Вікторія*. Інтерактивні методи та інтерактивні технології: спільне й відмінне (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет
4. *Кацак Соломія*. Вплив мультимедійних технологій на мотивацію школярів у процесі вивчення мовно-літературних дисциплін (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
5. *Кобзар Назар*. On teaching English syntax to Ukrainian student (assoc. Prof. Orshynska T. Z.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
6. *Корвацька Лідія*. Методичні аспекти роботи з підручником на уроках мовно-літературної галузі (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
7. *Корольчук Владислава*. The use of games in learning foreign languages in the New Ukrainian School (доц. Федоренко О. І.). Львівський національний університет ім. Івана Франка
8. *Кульчак Христина*. ІТ-технології в опрацюванні мовно-літературного матеріалу з учнями НУШ (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
9. *Панфьорова Анастасія*. Формування лексичної компетенції на уроках англійської мови у новій українській школі (доц. Сосяк М. М.). Дрогобицький ДПУ
10. *Соколовська Христина*. Застосування інтерактивних методів навчання української мови: позиція вчителя і позиція учнів (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет
11. *Сороколіт Ольга*. Сучасний погляд на діяльність учителя на уроці літератури: підготовка, проведення, аналіз (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет
12. *Тернівська Олена*. Дитяча література як засіб формування в молодших школярів патріотизму й національно свідомої позиції (проф. Качак Т. Б.). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
13. *Шарварок Златослава*. Освітній чи навчально-виховний процес: законодавча позиція, тлумачення термінів, сприйняття вчителів-практиків (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет
14. *Шевчук Катерина*. Поліфункціональність уроку української мови як ознака нової освітньої парадигми навчання (доц. Таранік-Ткачук К. В.). Київський національний лінгвістичний університет
15. *Яручик Олесь*. Труднощі викладання англійської мови серед вчителів-початківців (доц. Шелудченко С. Б.). Волинський національний університет імені Лесі Українки